

Сынлаха сұхатар мар

"Аста-ши эс, анне?.."

Вәхәт кәнтәр енне сүләннә. Сәтел сүнчә юлашки хут шыв мәнне курман кәвакарна сийпе хупланна чашәк-тирәк ларать. Пушә эрех кәленчисем, аптекара сутакан антисептик савачәсем йәваланса ырташсә унта та кунта. Урайе вара... Еләкхи хурал пүрчән урайе те унран тасарах пулнә пул.

Анаткас Апаш яләнчи Г. Строу тата И.В. Антонов пурнакан сак сурт мәрйисенчен хәсан тәтәм тухинне аставащә-ши вәсем? Урамра вара декабрь.

Сиве сиксе чәтрәкән 3 сүлхи хәр ача пукан сүнчә куленсе ларать. Эх, мәнтаран, сулла пулсан, урама тухсан, тен, күршәсем асархаса мән те пулин ситернә пулчәсә-и? Анча халә сиве пүртре сыварақан 4 ача амәшне кәсән хәрә тәван килте тәләххән ларни тәләкәре те курәнмасть пулсә. Ашшәне пушшәх те. Иккәшә те ним туйми сываращә. Тавах райони вәрентү, сәмрәксен политики тата физкультурәпа спорт пайән ачаләха сыхлас енәле әслекән тәп специалистне И.С. Кабуркина.

Шәп сак вәхәтра пырса кәчә вәл кунта райони профилактика кунне хутшәнанаксем. Паян пәчәк хәр ача райони тәп больницәри реабилитаци палатинчә тәраничченә сит, таса ыраң сүнчә сыварать. Вәл кәна мар иккен тәван амәшә пур сәртәх хәйсене тәләх турат пек туйанксем. Суралнә-суралман тәван кил ашшине туймасса астан пәлтәр-ха Турайәнчи Г. Степа-

нован пәчәк пепки? Вәл та, тәпәр 3 сүлхи ачи те халәлхә әшә сәкар шәршине реабилитаци палатинчә сәс туйсә-ха. Ачасен ашшәне вара, А.Ю. Албутова, тәван тәпрәнчәсәсенчен эрех хакләрах. Сүннә сурт ыраңәнчә хәсан та пулин сак ачасемшән чун туртакан аттепе анне килә пулсә-ши?

Аста сурет-ши халә тата Хорнуйәнчи Л. В. Скворцова? Вәренү сүлә пусланас умән пәртән-пәр ывалне әсәкән асламәшәле пәрахса хәварнә хысәән 35 сүлхи хәрарамән чәри 35 хутчен те пулин ачисене хәрхәне илчә-ши? Эрех черкки тата пәрле пурнакан арсын тәван тәпрәнчәкәнчен хакләрах пулнә-ши вара? Тәван килте тәраниччен сисе курман, тирпейлә сурт мәнне пәлмен ача паян интернатра хәине темисә хут та лайәхрах туйтә пулсә. Анча ача-сәкә вәл. Тәван амәшә ашшисәр тунсәхлә.

— Эсир аннене таврәнсан кәләр вара әпә кунта иккенне. Әпә ача кәтәтәп, — терә вәл интерната юлнә чух. Паян та кантәк умәнчә куш илмесәр интернат енне ыртакан сул сине тинкерет пулсә вәл. Амәшнә кәтәт. Анча 2-3 кунләхә тәван ене килнә амәшә ывалнә патне кайма вәхәт туймар. Тәнчә касма тухса кайрә каллах.

Паян күршә ачисем тәлейлән урамра шавласа ылынә чух, райони 151 сәмвери 293 ача мәнле пурәнәтә-ши? Мәнле шухәш-кәмәлпа шула каясә-ши вәсем?

— Ах, паян аңне үсәр пулминчә. Ах, үсәр сываракан атте ирчәнех шәв-шав ан кәлартарах. Сак әмәтсемле пурәнмәлла-и вара паян ачасен?

Әмәр-әмәр сәмрәк пулатпәр. Ачасен пулашавә кирлә пулмасть пире тесе шутлащә-ши кәсал ашшә-амәш прависәр юлнисем? Пурә вәсем 8-ән. Хәйсән 7 ачин чәре хухлевне әнланса илчә-ши вәсем?

Эрех мар, тәван ывал-хәртән хакли суккине иртнә сул ашшә-амәш прависенчен хәтарнә 25 хәрарампа арсынган хәшә те пулин әнланса илчә-ши? Мәнле пулсә сәв сәмьесәнчи 20 ача шәпи?

Тәлее, анне сәмаха тивәслисем куккук-хәрарамсенчен сәр хут, пин хут нумайрах. Хорнуйәнчи пулашавә шул-сад ертүсине М.В. Колесникова илерә. Хәйсән 2 ачипе пәрле мәшәрәпе иккәшә 4 ачашән тәван анне, атте пулса тәчәс. Кашмәши Н.Н. Поликарпован та хәйән 2 тәпрәнчәкә валли те, опекаңа илнә тәпәр 2 ачашән та чун ашши те, юрату та ситет.

Москакасинчи А. В. Овчинникова хәйән 5 ачине пурнәс сүлә сине кәларчә. Тәпәр 2 ачашән та тәван амәшә пулса тәчә. Ака камсенчен тәсләх илмәле паян.

Намәс мар-ши ачисене эрех черкипе улаштарнә хәрарамсенче? Арсынсем те ют ачасене пәхәсә пулсан, хәрарамсем хәйсән чун панә пепкисене ирәк пурнәспа улаштарнине мәнле әнланмалла?

Мән Шаптакри А.В. Сергеев тәләхә юлнә шәлләсемшән

ашшә пулса тәчә. Мәшәрәпе хәйсән ачи те, кузем валли те чун ашши ситет. Чуманкасинчи В.Г. Антонов та мәшәрәпе 3 тәләх ачашән ашшәпе амәшә ыраңәнчә. Турайәнчи Е.Г. Андреев та мәшәрәпе тәләхә юлнә ачасемшән паян сәр сүнчи чи сывәх сынсем. Асли район пүләнхән стипендине илсе савантарчә вәсене, кәсәнни кәсал 1-мәш класа кайрә.

Мән Шаптакри В.Г. Корнеев ют ачасене хәй хуттине илчә пулсан, мәнле әнланмалла кәсал интерната астанә 10 ачан амәшәсене? Амәшәсем-ши тата вәсем? Вәсенчен 3-шне күршәллә Мари Эл Республикинчи, тәпәр 3-шне Шупашкарти амәшәсем пирән райони еркәнәсем патне пәрахса хәварнә.

Тавах райони 61 сәмьепе мәшәрәсене 83 ачана опекаңа илнәшән. Сәре сити тайма пус 26 сәмьере 28 ачана усрава илнәшән.

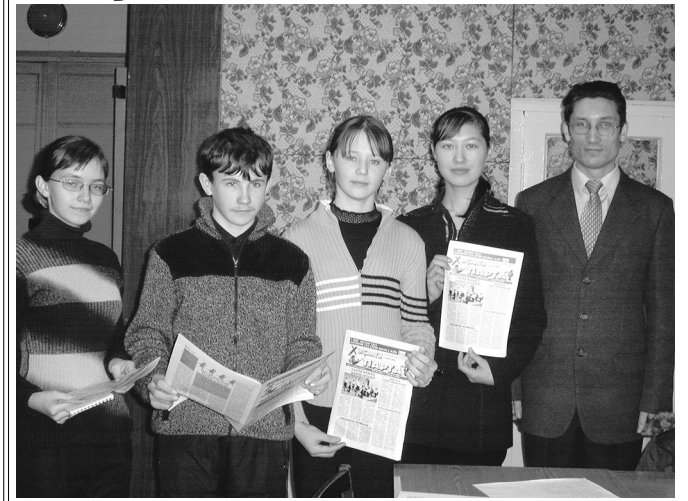
Турри пулашса пәтәр "Солнышко" ача садчәне әслекән Л.Г. Захарована. Хәйән 2 ачине пурнәс сүлә сине кәларчә. Халә тәпәр ачашән тәван амәшә пулса тәчә.

Ака, камсем умәнчә сәре сити пус таймалла пирән. Хәйсән ачисене тәрсә воспитани парса үстәрекен пиншер хәрарам умәнчә. Чән-чән ача амәшәсем умәнчә. Шәпәх вәсем сүнчә пурнәс тятанса тәрәтә паян. Ака, камсем тивәслә паян чи сывәх та хаклә "анне" сәмаха.

Л. ПАВЛОВА.

Сәмрәк журналистсем вәренәсә

Сүлу такәр пултәр!

Районти пултарулаш сурчә сүмәнчә сәмрәк журналистсем пәрлешәвә әслет. Ана С.В. Егорова ертсе пырат. Сак кунсенчә район администрацийән вәрентү, сәмрәксен политики тата физкультурәпа спорт пайән методика кабинетәнчә тәрлә шулсенчен килнә 25 ача пухәнчә. Иртнә вәренү сәхетәнчә "Чебоксарский юмор" журналән тәп редакторә Э. Патмар пулас журналистсемшән интереслә каласу ирттернәчә.

Халә вара хәнара "Хысалти парта" хәсәт пулчә. Әна А.Г. Николаев ячәллә Калайкасси вәтам шуләнчи маттур ачасем кәларнә. Хәсәтән пәрремәш номерә пәр пин экзәмплярпа тухнә. Әна шулән компьютер класәнчә кәләпланә. Ытти номерсене вара малашләх пәхакан хәсәтсәсем, хакә самәй пысәк пулин те, офсет меләпе кәларма шулащә. Корреспондентсем — шул ачисем. Чәнах та, хәсәтә алла илсен вулама интересли пите нумай. "Пирән патә сывар, сываравәрсем хуравсар юлмәс. Хәсәтә та сырәнма ан манәр. Тәпленрәх вара шула шәнкәравласа пәлме пултаратәр", — терәс Калайкассисем. Хәсәт провәчән авторә А.М. Степанов кунта чәваш чәлхипе сәмахләхне вәрентәт, вәләх шул директорән сүмә пулса вәй хурат. Ачасене тәрлә енлән хавхалантарма пәлет.

Сапла вара кружока сүрекенсем сәнә хәсәтпә пәлләшрәс. Хәйсән те саванта хәсәт кәләпләса пәхрәс. Сәмрәк вунә журналист пултарулаш енчен пәларчә. Республика пәрремәш хут пулакан журналистсен слетне кайма тивәс пулчәс. Унта Мускаври ОРТран та киләс.

Р. ИЛЛАРИОНОВА.
Сән үкерчәкәре: Калайкасси шулән сәмрәк журналистсем.

Пәлтәрүсем. Объявления

Март уйхәнчә пәрремәш хут пәруламалли хура-шурә тәслә тынашки сутатпәр.
Тел.: 8-960-303-48-46.

ООО «Моргаушрайбыт» срочно требуются секретарь-референт, инспектор ОК.
Основные требования:
— знание ПК, опыт работы.
Обращаться в администрацию (2-ой этаж Дома быта) или по тел.: 2-18-40, 2-15-44.

К сведению участников долевого строительства многоквартирного жилого дома по ул. Парковая, 5а в с. Моргауши

Дополнения (изменения) к проектной декларации, опубликованной 8 февраля и дополнениям (изменениям), опубликованным 22 февраля, 3 мая и 31 мая 2006 года и размещенным на Интернет-сайте - <http://gov.cap.ru/hierarchy.asp?page=../148923/150058/213427/213428/213430/213452>.

ЗАО МСО "Моргаушская"
Информация о проекте строительства:
8) Предполагаемый срок получения разрешения на ввод в эксплуатацию многоквартирного жилого дома по ул. Парковая, 5а — июнь 2007 года.

ООО «Ручей» требуются на постоянную работу:
— начальник ПТО;
— мастер строительных работ.
Требования: коммуникабельность, ответственность, опыт работы приветствуются.
Обращаться по адресу: Моргаушский район, д. Юнгапоси, ул. Ягодная, д. 21.
Телефон: 2-21-29.

Продаю керамзитобетонные блоки 20x20x40, 12x20x40, песок речной, гравмассу, шифер 7-8-миловольные, плоский, цемент, рубероид, ячмень 45 тонн, ГАЗ-53 — самосвал.
Телефон: 8-903-379-16-62, 8-960-308-28-01, 8-903-065-50-40, 2-18-80.

Отдел заготовок Моргаушского райпо принимает от населения шкурки кроликов до 10 руб., шкуры ондатры до 25 руб., шкуры лисицы красной до 250 руб. Обращаться по телефону: 2-12-70, 2-18-42.

Моргаушский почтамт УФПС ЧР филиала ФГУП «Почта России» выражает глубокое соболезнование начальнику Москакасинского ОПС Степановой М.А. по поводу смерти свекрови
СТЕПАНОВОЙ
Зои Григорьевны.

Йывәрләхсене парәнмасәр

Сывә пурнәс йөркишән

Ноябрән 21-мәшәнчә Муркаш шуләнчә Пәтәм Ращәйри Инвалидсен пәрлешәвән Чәваш Республикинчи уйрамә йөркеленипе ачасем хушшинчә шашка, шахмат, дартс, теннис енәле республикәри улттәмәш зонәри спорт фестивалә иртрә. Кунта 4 район спортсменәсем вәй висрәс.

Амәрту социаллә проектән ятарлә программипе иртрә. Инвалидсен пәрлешәвән Чәваш Республикинчи уйрамә социаллә проектсем сыварисе аван әслет. Ку проект вара 8-мәш пулчә.

Фестивалә ирттерме республикәри уйрам ертүси М.П. Кузьминих, унән сүмә Г.Я. Яковлев, 1-мәш категориллә специалист О.В. Козлова тата дартс енәле спорт мастерә, тренерә тата инвалидсен "Феникс" спорт клубән ертүси З.К. Степанова килсе ситрәс.

Спорт амәртәвән уявне райони вәрентү, сәмрәксен политики тата физкультурәпа спорт пайән тәп специалистне М.А. Романов урә, пухәннисене әнәсу сунчә. Район администрацийән пусләхән сүмә В.Г. Никитин хәнасене кәскән Муркаш тәрәхәпе пәлләштарчә, спортән сәмрәк тусәсене, хәнасене ашшән саламласа хаваслә амәртәва чәнчә.

Амәртәва 4 районтан 25 ача хутшәнчә. Пирән районтан саккәрән вәй висрәс. Спорт уявә хәрүллә иртни куйәнчә, пурте тәрәшрәс. Сапах та амәрту вәл сәнтерүсәсәр ирт-

мест. Муркаш райончә спортсменәсем икә диплома тивәсрәс: теннисла ылыса П.А. Селюшкин, дартс вәййичә Н.В. Осиникин мала тухрәс.

Р. ИЛЛАРИОНОВА.

Сән үкерчәкәре: фестивалә хутшәннисем.

Тухтәр канашә

Чәләм туртни е сывләх — хәвәр суйласа иләр

Ращәйре арсынсен 65 проценчә, хәрарамсен 12 проценчә чәләм туртат. Шел пулин те, чәләм туртасси нумай сыншән хәнәху пулса тәчә. Сәк хәнәхәва пула нумай хәрушә чир аталанат: вәраха кайнә бронхит, чәрепе юн тымарәсем, урари юн тымарәсем сиенленни, сәвар, үпке, вархырам ракә тата ыттисем.

Чәләм туртнә чухне сын 700 ытла сиенлә хутәш сәтат. Уйрамәх сиен күрәкән япаласем сәксем: никотин, эфир сәвәсем, углерод окисә, аммиак, радиоактивлә полони — 210 металл, хура тәхлан (свинец), мышьяк, формальдегид тата ыттисем. Пуринчен сиенли никотин. Кунне пәр пачка сигарет туртсан организм пурнәс тәршәпә 2 килограмм таса никотин сәтат.

Никотин сынна кирлә С витаминә аркатат. Пәр сигарет туртса яни пәр апельсин чухлә С витаминә пәтерет.

Тәсләхрән, кунне пәр пачка пирус туртканән С витаминә организмә кирлә шая ситерес тесен 20 апельсин сисе ямалла.

Статистика пәлтәрнә тәрәх, чәләм туртни онкологи чирәсене аталанма пулашат. Пирусла туйсисем үпке ракәпе туртман-

нисенчен 20 хут ытларах чирләсә. Артери шысә хупланни ытларах пирус турткансен тәп пулат. Малтан ура ыратма пуслат, кәшт каярах уксәхлаттарат, унтан трофика язвисем тата гангрена пуланащә, сәкә вара ура татнипе вәсләнет.

Сәк чир пусланнине сиссен, сирән тухтәр патне каймалла, сиплев курсә ирттермәле тата чәләм туртма пәрахмалла.

Чәләм туртма пәрахас текәнсене халәх медицинин сак меләсене сәнес килет: сар сип ути куракне (зверобой) тата ухмах йывәсәсине (багульник) пәр висәпе илсе хутәштармалла. 20 грамм курак хутәшнә 1 стакан шыва ярса 15 минут шыв мунчинчә пәсәрмәлле, савәта хупласа, хулән чәркесе 45 минут пищәтерсе лартмалла. Марля витәр сәрәхтармалла. Шәвеке 1-2 кунләх кәна хатәрлеме, кунне 1,5-2 стакан әсмәлле. Тата тәпәр шәвек хатәрлеме пулат: 200 миллилитр тин вәренә шыва 5 грамм чапәр куракә (чабрец) ярса пищәтермәлле, сивәнсен шәвеке суршар стакан кунне 3-4 хут әсмәлле. Халә шулласа пәхәр-ха, чәләм туртни е хәвәр сывләх пахарах?

В. ЕВДОКИМОВА,
районти тәп больницәри наркологи пүлмәнчи медицина сестри.

ГУП ЧР "Моргаушский издательский дом"
Моргаушская районная газета
"СЕНТЕРУ ЯЛАВЕ"

УЧРЕДИТЕЛИ:
Министерство культуры, по делам национальностей, информационной политики и архивного дела Чувашской Республики.
Государственное унитарное предприятие Чувашской Республики "Моргаушский издательский дом".

Директор-главный редактор
А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чувашская Республика,
село Моргауши, улица Мира, дом 9.
ТЕЛЕФОНЫ: директор-главный редактор - 2-11-36,
заместитель главного редактора - 2-12-82,
бухгалтерия - 2-11-35, отделы: общественно-политической жизни,
социальной жизни - 2-12-82, сельского хозяйства - 2-11-38.
E-mail: morpress@cbx.ru

Газета зарегистрирована управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по Приволжскому федеральному округу. Свидетельство о регистрации СМИ ПИ № ФС 18-2329 от 15 августа 2005 года.

Газета выходит на чувашском языке по средам, субботам.
Печать офсетная.
Объем 1,0 п. листа. Тираж 3364.
Материалы на правах рекламы публикуются под знаком Р или рубрикой «Аталану сүлпә».
Время подписания в печать в 17 час. 20 мин., подписано - в 17 час. 05.12.2006 г.
Заказ
Дежурный по номеру ШАПОШНИКОВ В.Л.
ИНДЕКС ИЗДАНИЯ: 54822.